

Ook watersnoodramp Zeeland was voorzien

Januaristorm

Tijdens de januaristorm hebben we kunnen ervaren hoe flinterdun de marges zijn als het gaat om waterveiligheid. De wet zegt dat een grote calamiteit eens in de tienduizend jaar mag voorkomen. In de praktijk leidt een combinatie van regen en wind direct tot spannende situaties en het blootleggen van nalatigheid. De risico's bij Fukushima (2011) en de dijken van Zeeland (1953) waren bekend, toch ging het fout.

DOOR HARMEN BOS

De statistische rekenmethoden gaan uit van historische gegevens en minimale veiligheidsmarges. Klimaatverandering is nog niet meegenomen in de veiligheidsberekeningen. Dat terwijl de dagelijkse weerberichten laten zien dat de temperaturen structureel te hoog zijn. Januari is tot nu toe meerdere graden te warm. Dit ondanks dat het KNMI als referentie de periode 1980-2010 hanteert. Alle warmterecords van de afgelopen jaren zijn hierin meegenomen en daarmee door het KNMI als 'normaal' bestempeld.

Misleidend

Klimaatwetenschapper James Hansen van ruimtevaartorganisatie NASA noemt deze praktijk misleidend. Desondanks zijn de gemeten waarden extreem. Niet alleen in Nederland maar van Antarctica tot Moskou worden records geschreven. Amerika kende in 2011 twaalf calamiteiten van meer dan één biljoen dollar.

Normaliter moeten constructies – zoals gebouwen – twee tot drie keer steviger zijn dan de berekende maximale belasting. Voor het volgens het RIVM belangrijkste risico dat de inwoners van Nederland lopen (overstromingsgevaar) gelden nau-

welijks marges. Als de werkelijkheid tien procent afwijkt van de berekening nemen de risico's direct extreem toe. Het is vergelijkbaar met een auto waarbij de assen breken zodra je gaat rijden met meer dan twee mensen op de achterbank.

De verantwoordelijkheid voor de veiligheid van burgers is, als het gaat om het water, zodanig georganiseerd dat alle overheden naar elkaar kunnen wijzen. Er is niemand aanspreekbaar op het eindresultaat. De dijkgraaf niet, de minister niet, de commissaris van de Koningin niet en de voorzitter van de veiligheidsregio niet. Als het een keer misgaat, kan iedereen vertellen dat alle procedures zijn gevolgd en de normen zijn gehandhaafd maar dat we zijn verrast door 'de natuur'.

Daar kunnen we ons echter niet achter verschuilen. Nobelprijs winnaar en klimaatwetenschapper Paul Crutzen schreef het: 'we zijn in het tijdperk van het Antropoceen' beland. De mens bepaalt hoe de biosfeer functioneert en ontspoorde. We kunnen ophouden met te schrijven 'het klimaat verandert'; het klimaat wordt veranderd. Klimaatverandering is geen natuurverschijnsel maar gevolg van bijvoorbeeld de

Hoge branding bij Petten, een waaghals beleeft spannende momenten.

beslissing kolencentrales bij te bouwen in plaats van te sluiten.

De daaruit volgende extreme omstandigheden kunnen

grote effecten hebben wanneer we niet zijn voorbereid. De overstroming van Zeeland in 1953 was voorzien door de

grondlegger van het Deltaplan: rijksambtenaar Johan van Veen. Het rapport over de slechte staat van de dijken lag vanaf

1946 in de la en kreeg vanwege de naoorlogse situatie onvoldoende aandacht. Maar zelfs toen het in 1953 misging, waren

er twee burgemeesters die tijdig hun dorp evacueerden. Daar vielen geen slachtoffers. Bij andere dorpen zat men als

ARCHIEFFOTO ARYAN BOSHUIS

'ratten in de val'; zoals burgemeester Bruinooge van Alkmaar de situatie van Noord-Hollanders in deze krant omschreef wanneer het mis zou gaan.

Bestuurlijk falen

Vergelijkbaar bestuurlijk falen is de kernramp bij Fukushima. De centrale was domweg niet ontworpen om vloedgolven te weerstaan die daar eens in de vijftig jaar voorkomen. Een bekend risico, net als met de dijken in Zeeland. Ook daar was er een burgemeester die verantwoordelijkheid nam. Hij trok lessen uit de vloedgolven van 1896 en 1933, en liet een dam bouwen van voldoende hoogte. Het dorp was beschermd, er vielen geen slachtoffers.

Er is behoefte aan bestuurders die niet meedoen aan de Haagse ontkenning van klimaatverandering. Er is geen tijd om tot 2020 plannen en sommen te maken. De herijking van veiligheidsnormen moet sneller en het nemen van maatregelen ook. De veiligheidsnorm van eens in de 10.000 jaar is een papieren tijger. Met een veranderend klimaat is de kans voor de komende tien jaar wellicht honderd procent. Het is tijd voor een krachtig geluid: sluit kolencentrales, geen asfalt meer maar meer geld voor achterstalig onderhoud en versterking van waterkeringen. We betalen nu minder aan waterveiligheid dan aan ons internetabonnement. Als elke burger 100 euro extra betaalt kan er jaarlijks 100 miljoen euro worden besteed aan een Noord-Hollands veiligheidsplan: meer dijkring, terpen. En serieuze plannen en materieel om gemeenten en dorpen zelfredzaam te maken voor als het een keer fout gaat. Harmen Bos uit Harenkarspel is secretaris van de Landelijke werkgroep Milieu en Energie van de PvdA. Hij is tevens bestuurskundige en beleidsadviseur.

LEZERS SCHRIJVEN

Brieven van lezers zijn welkom. Houdt u er rekening mee dat de lengte beperkt blijft tot 200 woorden en dat het een onderwerp betreft waarover de krant heeft bericht. De redactie heeft het recht bijdragen te weigeren of in te korten. Insturen kan ook via e-mail naar lezers@nhd.nl met vermelding van uw postadres.

Grootverdieners

'De openbaarmaking, een dezer dagen, van de salarissen in de (semi-)publieke sector leidt nog steeds niet tot matiging van de inkomens' is een constatering in de krant (NHD 24/1). De regering is kennelijk niet in staat om (tegen)maatregelen te nemen, laat staan terug te draaien. Daartoe ontbreekt hen de macht en ik denk ook de politieke wil. Denk ook aan de tandartsen en hun vrijbrief om nu ook hun eigen tarieven te mogen bepalen. Deze regering van VVD-CDA-PVV kan alleen maatregelen nemen als het gaat om salarissen van de postbezorger, winkelbedienden, lager personeel in de zorg of gepensioneerden. Ik denk dat het tijd wordt dat Rutte en zijn club maar opstapt en heel eerlijk zegt: 'Een land besturen kunnen wij niet, dat gaat onze daadkracht, moed en wil te boven'.

HENK SCHRAA
Heemskerk

Mythe

In het artikel 'Mythe van 27 deugniet' (NHD 18/1) worden popsterren genoemd die op 27-jarige leeftijd zijn overleden. Bij mijn schoonfamilie hebben we te maken met de mythe van 53. Het gezin bestond uit vader, moeder en elf kinderen (drie jongens, acht meisjes). De afgelopen tien jaar zijn twee schoonzusjes op 53-jarige leeftijd overleden, en vorig jaar is mijn man op zijn 53e overleden. In tegenstelling tot de popsterren hebben deze mensen zich niet tegoed gedaan aan overmatig gebruik aan genotmiddelen. Ik wil maar zeggen: niet alleen popsterren zijn een mythe.

DIDI AGTERBERG-IJFS

Heerhugowaard

Vrijstelling

Als autobezitter moet je tegen belasting betalen omdat je gebruik maakt van de auto's, die door het Rijk, de provincie of de gemeente worden aangelegd en/of onderhouden (NHD 4/1). Het verbaast mij dat elektrisch aangedreven auto's vrijstelling van wegenbelasting krijgen. Hoezo? Die auto's maken toch ook gebruik van de wegen. Als dit zo doorgaat, waar moet dan het geld voor wegonderhoud vandaan gehaald worden? En hoe zit het met de wet gelijke behandeling?

J. KONING

Edam

Signalentest

Graag wil ik even reageren op 'Signalentest spoort mishandeling op' (NHD 17/1). Dat een kinderziel kwetsbaar is en beschermd moet worden, daar ben

ik het helemaal mee eens. En volgens mijn doe je dat niet door daders harder aan te pakken of meldplichten te verscherpen. Dat drijft mensen de kelders in en dat is toch niet wat we willen. We willen toch meer openheid, we willen toch dat verwaarlozing of mishandeling naar buiten komt. Het moet juist eens afgelopen zijn met die angst voor de hulpverlener, politie of professional van jeugdverzorging die kinderen uit huis plaatst. De ouders hebben hulp en ondersteuning nodig en dat zullen ze niet vragen als er meer straf of oordeel te wachten staat. Het wordt eens tijd dat we het anders aan gaan pakken.

BETTY WEIJERMARS
Heemskerk

Arondeuslezing

Hero Brinkman heeft niets met vrijheid. Jaarlijks wordt Willem Arondeus geëerd met een lezing die over vrijheid gaat. Willem Arondeus is een verzetsstrijder die in 1943 door de Duitsers werd geëxecuteerd. Hij heeft zijn leven gegeven voor de vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van godsdienst, de vrijheid van cultuur, de vrijheid van afkomst of ras, kortom alles wat voor vrijheid staat. Hero Brinkman wil dit eerbetoen aan een Nederlander die zijn leven gaf voor de vrijheid afschaffen. Logisch dat hij dat wil. Alles waar Arondeus voor stond vindt Brinkman afschuwelijk. Brinkman is helemaal niet voor de vrijheid van meningsuiting, behalve als het om de PVV gaat. Brinkman is niet voor de vrijheid van godsdienst, islamieten

mogen Nederland niet meer in. Brinkman is niet voor de vrijheid van cultuur, behalve als de PVV het mooi vindt. Brinkman is niet voor de vrijheid van afkomst of geloof, hij wil vrouwen met hoofddoek verbieden om met het openbaar vervoer te reizen. Brinkman heeft niets met vrijheid, respect of fatsoen. Kortom Brinkman staat voor alles waar tegen Willem Arondeus gestreden heeft. Dat het bestuur van Noord-Holland daar stelling tegen neemt is meer dan juist. De Tweede Kamer kan hier nog wat van leren.

R. D. F. WOLTERS
Moonickendam

Dawkins

'God als misvatting': Alsof Richard Dawkins dat zo bedoeld heeft in het artikel van Esther van der Meer (NHD 11/1). Het is de Nederlandse vertaling van de Engelse titel van zijn boek *The God Delusion*, dat als centraal thema heeft de speciale, zachtzinnige behandeling die religie altijd ten deel valt in de strijd der ideeën. En deze vertaling is weer een voorbeeld daarvan. Als Dawkins had geweten dat het op die manier vertaald zou worden, had hij er een stokje voor gestoken, wed ik. Want de vertaler heeft er twee afzwakkingen op los gelaten. De letterlijke vertaling van 'delusion' is namelijk 'waanidee', daarmee wordt veel meer de gevaarlijke kant van religie verwoord. De vertaling 'God als waanidee' zou te verzachtend zijn, alsof de auteur de mogelijkheid openhoudt dat het nog

iets anders kan zijn dan een waanidee. Ik raad de uitgever van Dawkins' boek aan om bij de volgende druk de titel recht voor z'n raap te veranderen in 'Het waanidee God'.

JAN HEMMER

Sint Maarten

Zuiderzeedijk

Dat de binnendijken en kaden in een prima conditie moeten worden gehouden, is een uitgangspunt. Hieraan mogen natuurlijk geen concessies worden gedaan. Halverwege het artikel 'Waterschap steekt miljoenen minder in dijken' (NHD 10/1) staat echter een interessante zin: 'Eerder hanteerde de provincie voor binnenwateren formules die voor de Noordzee gelden'. Deze misser zal tot de in mijn brief van 3 december bekrispelde begrote uitgaven van 400 miljoen voor extreme verzanding van de oude Zuiderzeedijk hebben geleid. Hopelijk is door herstel van dit 'foutje' het door mij gestelde 'dijkradeel' opgelost en deze verspillende van de baan. Leden we ook hopen dat het geld nu niet gedumpt gaat worden in het hiernaast gelegen project 'Markermeer-moeras' voor 850 miljoen (NHD 5/1).

Laten we er met elkaar voor zorgen dat het schone Markermeer – voor het behoud daarvan – hebben we zestig jaar geleden gevochten – geen speelgoed wordt van projectontwikkelaars en groenfanaten, die hun hobby uitoefenen op kosten van onze samenleving.

TH. KLOOSTERMAN
Breezand

Trein

Naar aanleiding van het artikel 'Nederland gevoeliger voor weer' (NHD 10/1) het volgende: ik ben nu 77 jaar en als het vroeger vroer en sneeuwde, ging er een ploeg mensen naar de vastgevroren wissels van de trein, zij maakten alles vrij van sneeuw en ijs en de trein reed weer. Vierkante wielen en bladeren op de rails, daar hadden wij nog nooit van gehoord. De trein reed ook op tijd. Als hij te laat was, zeiden wij dat tegen elkaar, dat kwam niet veel voor. Ik weet wel, de tijd is veranderd. Het systeem van Pro-Rail is ook moeilijk te volgen. Fons van Loy, hoofd veerproductie bij het KNMI, zegt dat er een stijgende lijn gaande is als het gaat om het nauwkeurig voorspellen van het weer. De computers, die de berekeningen moet maken, worden steeds beter en sneller. Weer kun je niet produceren, het weer gaat zijn eigen gang. De stormen over Nederland zijn daar het bewijs van.

B. DE WIT

Alkmaar

Hypotheek

Uit een artikel in uw krant begreep ik dat de Rabobank, tot mijn stomme verbazing, de spaar- en aflossingsvrije hypotheek in de ban wil doen. Ze willen alleen nog een afbrekingsvergoeding voor de zogeheten annuïteitenhypotheek. Zelf hebben ze jaren lopen leuren met de spaar- en aflossingsvrije hypotheek. Ik denk dat veel personen of gezinnen in grote problemen gebracht gaan wor-

den. De Rabobank was voor mij altijd al de kruidenier onder de banken en dat hebben ze nogmaals bewezen. Wat hypocriet.

M. J. A. DE WIT

Alkmaar

Hypotheek (2)

Plotseling komen alle 'professionals' (makelaars, hypotheekbanken, projectontwikkelaars) die zelf mede oorzaak zijn van de rem op de huizenmarkt met de 'oplossing' zonder de echte oorzaak te noemen. De prijs van huizen staat niet meer in verhouding tot wat burgers kunnen betalen. Dit mede door de steeds hogere bijkomende vaste lasten van het Rijk, provincie en gemeentes, en niet te vergeten de energiekosten. Niet alleen starters maar ook eigenaren met een laag inkomen komen daardoor in de problemen. Als je daarbij de echtscheidingen optelt, zullen er steeds meer woningen te koop worden aangeboden. Doorstroming los je niet op door de hypotheekafrek trek ter discussie te stellen, mensen hogere hypotheeken te verstrekken of de huur van huurwoningen te verhogen zodat mensen gaan kopen.

ED VAN RIJN

Jisp

Pallasreactor

De bestaande verouderde onderzoeksreactor in Petten kan vervangen worden (NHD 21/1). De vlaggen gaan uit en de lokale bakker heeft de opdracht van zijn leven, voor 1300 gebakjes. Het kabinet en de provincie Noord-Holland investeren beide elk veertig miljoen euro in dit project. Wat ik met verbazing las, is dat die tachtig miljoen voor de nieuwe zogenoemde Pallasreactor bedoeld is voor het ontwerp, de aanbestedings- en vergunningprocedure. Als die tachtig miljoen dan op is, staat er dus nog helemaal niets (behalve op papier). De bouw en exploitatie van de reactor komen daar nog eens bovenop. Ik ben wel benieuwd hoe het mogelijk is om zoveel geld te besteden aan alleen ontwerp- en procedureactiviteiten. Moet wel een verdomd goede en supervelinge reactor worden, mag ik hopen.

R. SCHOUWVLIIEGER

Alkmaar

Pallasreactor (2)

Geweldig dat je investeert. Maar hoe zit het met de veiligheid? Is het goed dichtgetimmerd, zodat ze niet wéér met nucleaire kennis naar het buitenland vertrekken? Zoals ook gebeurde met de Pakistaanse atoomgeleerde Abdul Qadir Kahn van de TU Delft.

E. KEESMAN

Enkhuizen

Rawagede

De Stichting Comité Nederlandse Ereschulden heeft het openbaar ministerie gevraagd zo mogelijk stappen te ondernemen tegen betrokkenen bij het bloedbad in het Indonesische dorp Rawagede (NHD 19/1). Minister Hillen van Defensie lost daarnaast een nationale ereschuld in jegens zo'n tweeduizend veteranen van vredesmissies en uitzendingen naar oorlogsgebied vóór juli 2007 die daarbij door letsel zijn getroffen. Met ongeveer 10 miljoen euro wordt dit feit erkend en deels goedgekeurd. Naar mijn overtuiging is dat heel positief. Temeer daar ook Tweede Kamerleden, ombudsman Brenninkmeijer en premier Rutte dit ruggensteunen. Als Indiëveteraan en luitenant ter zee te klasse oudste categorie bij de Marine Luchtvaart Dienst op Java tijdens de tweede politieke actie ben ik bijzonder blij met deze ontwikkeling ten aanzien van collega-veteranen.

WALTER CATZ

Purmerend

Schoonrijders

Op de pagina over het 40-jarig bestaan van Ijsbaan De Meent in Alkmaar (NHD 20/1) maakt de redactie een blunder. In het foto-onderschrift bij een groep Schoonrijders in streekkracht wordt dit het NK kunstrijs genoemd. De foto is gemaakt op 19 februari 1984 tijdens 'Alkmaar ijsstad', zoals dat heette. Bij de originele foto uit de toenmalige krant had u de juiste beschrijving zo kunnen vinden.

CEES DE VRIES

Berkhout

Studentenprotest

Velen van de jongeren die nu protesteren tegen de kortingen in het onderwijs hebben grootouders die in de jaren vijftig en zestig studeerden. Toen was dit ook vooral weggelegd voor kinderen van rijke ouders. Maar je kon ook op kosten van defensie studeren. Consequentie: tien jaar tekenen als arts/tandarts et cetera in dienst van defensie. Een tweede mogelijkheid was een renteloos voorschot, vergelijkbaar met de lening van nu. Consequentie: verplicht redelijk op tijd afstuderen anders was je je rechten kwijt en na afstuderen (of afbreken studie) in tien jaar tijd je schuld aan het Rijk terugbetalen. Menigene moest behoorlijk op zijn geld letten. Voordeel: Als je op de kleintjes hebt leren letten, kan dat later wel eens goed van pas komen. Nu kan iedereen studeren op kosten van de maatschappij. Bevalt niet? Dan stop je gewoon. Veel gekost? Daar maakt de student van nu zich toch geen zorgen over? Zijn studen-

ten vervend door het systeem van de laatste decennia?

J. J. VERHOEFF

Heiloo

Kennedy

In de jaren zestig kwam de Amerikaanse president J.F. Kennedy vaak op tv. Zijn uitspraken waren omgerekend. Het is nu bekend dat hij het niet nauw nam met de huwelijksrouw. Filmster Marilyn Monroe was er ook bij betrokken. Ondanks zijn buitenechtelijke uitstapjes bleef Kennedy populair. Veel mensen met gevoel van eerlijkheid en oprechtheid, hebben daar problemen mee. Ondanks zijn twijfelachtige gedrag is hij nog niet van zijn voetsluik gevallen. Dit heet een blinde vlek.

W. SCHINNING

Uitgeest

Cruiseschip

Naar aanleiding van de schipbreuk van het Italiaanse cruiseschip door stommiteit van de kapitein citeer ik hier uit Wikipedia, het gaat over de ms Oranje van de Maatschappij Nederland te Amsterdam. 'Na de oorlog werd de Oranje weer ingezet als passagiersschip. In 1947 begon het schip de lijndienst Amsterdam-Djakarta via Southampton. In januari 1953 vond een aanvaring plaats tussen de Oranje en een schip van dezelfde lijndienst, de Willem Ruijs van de Koninklijke Rotterdamse Lloyd. Het was gewoonte dat passagiersschepen elkaar op korte afstand passeerden om de passagiers te vermaken. Door misverstand en op beide schepen kwamen de Oranje en de Willem Ruijs in aanvaring met elkaar op de Rode Zee. De boeg van de Oranje werd hierbij zwaar beschadigd. Ook brak er brand uit. Ondanks de schade vielen er geen slachtoffers onder de opvarenden. De Oranje was dusdanig beschadigd dat hij in de volgende haven (Colombo) het risico liep te worden opgelegd. Daarom voer zij direct door naar Djakarta. Na een uitgebreid onderzoek werd later geconcludeerd dat beide schepen schuldig waren aan de aanvaring.' Einde citaat.

J. H. BRANDENBURG

Ijmuiden

Schaatswedstrijden

Naar aanleiding van het ingezonden artikel van Jaap Peerdenman, Broek op Langendijk (NHD 21/1) het volgende over de NOS-verslaglegging: hulde voor de fantastische beelden, met uitstekend commentaar van Martin Hersman en Herbert Dijkstra. Het theekransen van Mart Smeets heeft helemaal geen toegevoegde waarde.

GERARD SAP

Zaandam

Ajax-AZ

Het stuk 'AZ rekent eindelijk af met Arenavrees' (NHD 20/1) klopt niet helemaal. Er staat dat AZ nog nooit in de Arena gewonnen heeft. De supercupwedstrijd Heerenveen-AZ daar is kennelijk vergeten. Toen won AZ wel degelijk, de ploeg stapte in juli 2009 met 1-5 van het veld.

ONNO JANS

Petten

AZ-spelers zijn blij. Ze vieren het doelpunt van Charlison Benschop (tweede van rechts) in de bekerwedstrijd tegen Ajax in de Arena, die AZ uiteindelijk met 2-3 won.

FOTO UNITED PHOTOS/JOOP BOEK